

**ANALIZA REZULTATA ISTRAŽIVANJA PRIVREDNOG SEKTORA O
USLOVIMA POSLOVANJA, KVALITETU KOMUNALNIH USLUGA I
POTREBA ZA RADNOM SNAGOM**

Kotor Varoš, februar 2021 godine

Sadržaj

1.Uvod.....	3
1.1.Svrha istraživanja.....	3
1.2.Metodologija.....	3
1.3.Osnovne informacije o anketiranim preduzećima.....	3
2. Stavovi privrednih subjekata o uslovima poslovanja privrednih subjekata.....	4
2.1. "Vaše mišljenje o Kotor Varošu kao mjestu za poslovanje".....	4
2.2. Broj zaposlenih radnika.....	5
2.3. "Šta smatrate pozitivnim okolnostima za poslovanje u Kotor Varošu".....	5
2.4. "Šta smatrate negativnim okolnostima za poslovanje u Kotor Varošu".....	6
2.5. "Kako komunicirate sa opštinskom upravom".....	6
2.6. "Koji oblici komunikacije bi bili poželjni".....	7
2.7. "Kakav uticaj na Vaše poslovanje imaju sledeći faktori i procedure".....	7
2.8. "Da li ste koristili neke vrste podsticaja u privredi".....	9
2.9. "Imate li prijedlog za unapređenje rada organa Opštine Kotor Varoš".....	9
2.10. "Koje bi aktivnosti trebala učiniti opština Kotor Varoš na unapređenju privrednog ambijenta.....	9
2.11. "Kako ocjenjujete kvalitet sledećih javnih usluga".....	9
2.12. "Da li ste zadovoljni radom Privredne komore Republike Srpske".....	10
3.Kvalitet komunalnih usluga.....	10
3.1. "O uslugama i cijenama komunalnih usluga najčešće se informišem".....	10
3.2. "Kako ocjenjujete dostupnost informacija o komunalnim uslugama".....	11
3.3. "Kako ocjenjujete zadovoljstvo komunalnim uslugama".....	11
4. Potreba za radnom snagom.....	12
4.1 "Da li je bilo promjena u broju zaposlenih u poslednjih godinu dana?".....	12
4.2 "Podaci o stručnim znanjima i vještinama Vaših zaposlenih?".....	13
4.3.Plan zapošljavanja.....	13
5.Zaključak.....	14

1.Uvod

Istraživanje privrednog sektora o uslovima poslovanja, dostupnosti i kvalitetu komunalnih usluga i potrebama za random snagom opštine Kotor Varoš sprovedeno je u mjesecu februaru 2021. godine s ciljem da se dođe do kvalitativnih i kvantitativnih informacija o poslovnoj klimi na području opštine Kotor Varoš. Istraživanje o zadovoljstvu privatnog sektora svake godine provodi Odjeljenje za privredu opštine Kotor Varoš. Cilj istraživanja je bilo i dobijanje informacija o budućim planovima privrednih subjekata i preduzetnika u smislu novog zapošljavanja kao i stepen zadovoljstva javnim uslugama. Stavke u upitniku koje su korištene u svrhu istraživanja obuhvatale su stavove privrednika i preduzetnika o uslovima za poslovanje na lokalnom i republičkom nivou, kvalitetu javnih usluga i podatke o radnoj snazi na području opštine.

1.1.Svrha istraživanja

Opština Kotor Varoš je 2017 godine dobila BFC SEE certifikat (Business Friendly Certificate South East Europe) što znači da je opština sa povoljnim poslovnim okruženjem u Jugoistočnoj Evropi. U cilju zadržavanja ovog značajnog certifikata opština ima namjeru da unaprijedi svoj radi i usluge koje pruža privrednom sektoru, kako bi zadržala postojeće i privukla nove investitore. Najveći naglasak je upravo na postojećim investitorima koji već posluju na području opštine Kotor Varoš kako bi oni bili u stanju da unaprijede svoje poslovanje i omogućće stvaranje novih radnih mjesta što bi u konačnici rezultiralo povećavanjem zapošljavanja lokalnog stanovništva.

1.2.Metodologija

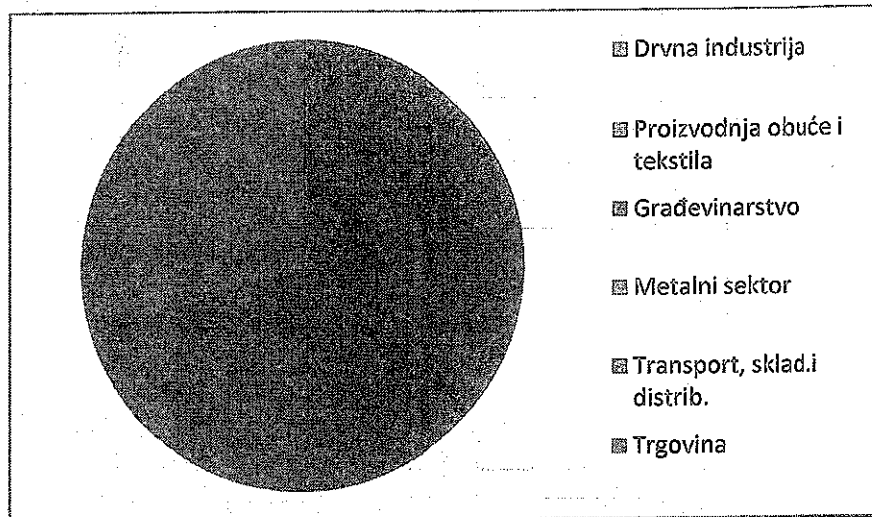
U svrhu ovog istraživanja pripremljen je anketni upitnik koji su sastavili zaposleni u Odjeljenju za privredu opštine Kotor Varoš. Anketni upitnici su dostavljeni privrednicima u toku mjeseca februara 2021.godine lično prilikom terenske posjete kao i elektronskim putem. Anketom je obuhvaćeno 49 privrednih subjekata. Imajući u vidu da su ovim istraživanjem obuhvaćeni privredni subjekti iz svih privrednih djelatnosti koji posluju na području opštine Kotor Varoš možemo konstatovati da su dobijeni podaci dovoljno relevantni za opšti utisak o stavovima preduzeća i poslovnoj klimi u opštini Kotor Varoš. Podaci u istraživanju su predstavljeni brojčano, procentualno i grafički u zavisnosti od složenosti pitanja odnosno odgovora ispitanika. Neki ispitanici nisu odgovorili na sva pitanja a procenti u analizi su računati u odnosu na ukupan broj od 49 ispitanika. Analiza se sastoji iz tri dijela tj. stavova privrednih subjekata vezano za uslove poslovanja, kvalitet komunalnih usluga i potrebe za random snagom.

1.3.Osnovne informacije o anketiranim preduzećima

U istraživanju je učestvovalo 49 privrednih subjekata sa područja opštine Kotor Varoš. Najveći broj ispitanika je iz sektora trgovine i to 11 (23%), po 4 ispitanika (po 10 %) je iz sektora drvne industrije, proizvodnje obuće i tekstila, građevinarstva i ugostiteljstva, 4 ispitanika (9%) su iz

sektora transporta a 3 ispitanika (8%) su iz metalnog sektora. Ostale djelatnosti u uzorku su zastupljene sa 20% a odnose se na pekare, hidrocentrale, rudarstvo i ostale djelatnosti.

Grafikon 1. Struktura preduzeća po djelatnostima

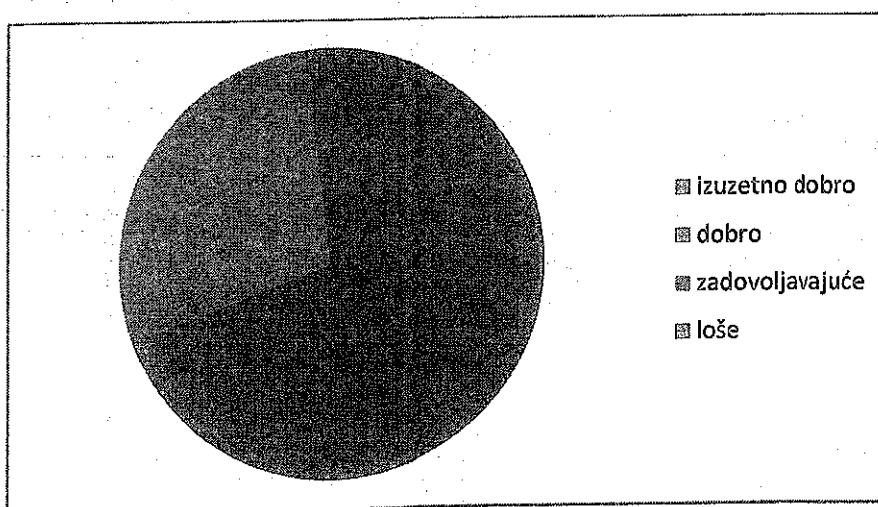

2. Stavovi privrednih subjekata o uslovima poslovanja privrednih subjekata

2.1. "Vaše mišljenje o Kotor Varošu kao mjestu za poslovanje"

Po pitanju mišljenja predstavnika privrednih subjekata o Kotor Varošu kao mjestu za poslovanje većina ispitanika smatra da je Kotor Varoš dobro mjesto za poslovanje. Ovakav odgovor je dalo 28 ili 57% ispitanika. 14 ispitanika smatra da je Kotor Varoš zadovoljavajuće mjesto za poslovanje dok je 6 ispitanika ili 12% anketiranih reklo da je Kotor Varoš izuzetno dobro mjesto poslovanje. Samo jedan ispitanik je rekao da je Kotor Varoš loše mjesto za poslovanje.

Grafikon 2. Kotor Varoš kao mjesto za poslovanje

2.2. Broj zaposlenih radnika

Na pitanje koliko ste imali zaposlenih radnika na kraju poslednje tri godine 49 anketiranih privrednika je dalo sledeće odgovore:

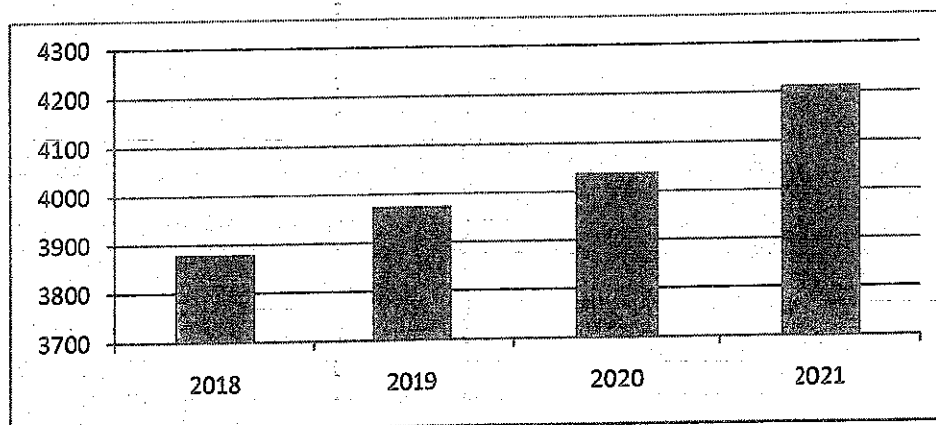
-Na dan 31.12.2018 ukupan broj zaposlenih je bio 3880

-Na dan 31.12.2019 ukupan broj zaposlenih je bio 3974

-Na dan 31.12.2020 ukupan broj zaposlenih je bio 4038

Na pitanje koliko planirate zaposliti radnika u 2021. godini zbirni odgovor je iznosio 175 radnika tako da do kraja 2021 možemo očekivati povećanje broja zaposlenih radnika kod anketiranih privrednika. Na pitanje da li ste imali problema sa nedostatkom radne snage prilikom popunjavanja slobodnih radnih mesta 21 privrednik (42%) je odgovorio da je imao problema, 25 privrednika (51%) je reklo da nisu imali problema prilikom popunja slobodnih radnih mesta a 3 ispitanika nisu odgovorili na postavljeno pitanje. Privrednici su naveli da su prilikom zapošljavanja imali poteškoća da pronađu sledeća zanimanja: zidar, tesar, armirač, trgovac, skladištar, sjekač, vozač kamiona, elektrotehničar, cvječar, modelar, cnc operater, cnc programer, zavarivač, drvoprerađivač, pekar, konobar,kuvar, frizer, kozmetičar, krojač, šivač.

Grafikon 3. Broj zaposlenih radnika po godinama

2.3. "Šta smatrate pozitivnim okolnostima za poslovanje u Kotor Varošu"

Kada govorimo o pozitivnim okolnostima za poslovanje privrednih subjekata veliki broj ispitanika smatra da je velika zaposlenost na području opštine najbitnija pozitivna okolnost za poslovanje na području opštine. Pored zaposlenosti ispitanici su naveli i sledeće pozitivne okolnosti:

- otvaranje novih proizvodnih pogona
- dobra saradnja sa opštinom
- ubrzana procedura dobijanja dozvola i ažurnost lokalne administracije
- velik broj ljudi u dijaspori koji povremeno dolazi u Kotor Varoš
- blizina Banja Luke
- bogatstvo prirodnim resursima

- dovoljno raspoloživog repromaterijala za drvoprerađivače
- niske komunalne takse I ostale naknade u odnosu na ostale opštine

2.4. "Šta smatrate negativnim okolnostima za poslovanje u Kotor Varošu"

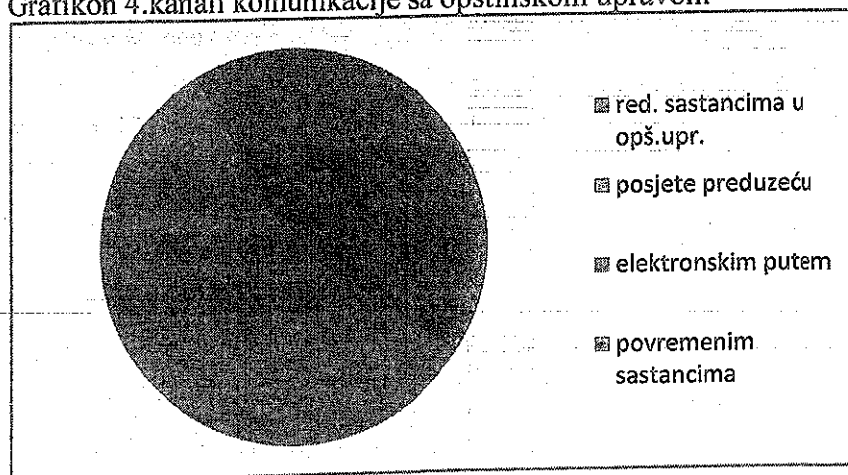
Kao glavni problem koji negativno utiče na poslovanje privrednih subjekata na području opštine većina ispitanika je navela niske plate zaposlenih radnika i nizak životni standard na području opštine. Odmah iza toga slijede faktori koji se odnose na lošu putnu infrastrukturu i loše snabdijevanje vodom i električnom energijom na selima i u prigradskim naseljima kao i negativan uticaj epidemije korona virusa. Pored navedenog ispitanici su naveli i sledeće negativne okolnosti poslovanja:

- nedostatak sluha lokalne uprave za probleme lokalnih trgovaca
- neloyalna konkurencija, rad na crno i narad inspeksijskih organa u građevinskom sektoru
- slaba komunikacija sa ŠG Vrbanja i problem sa nedostatkom sirovine na koju se žale pojedini lokalni drvoprerađivači jer po njihovim navodima nemaju svi drvoprerađivači ravnopravan pristup sirovini, neki proizvođači ne mogu dobiti sirovinu od ŠG Vrbanja Kotor Varoš te je nabavljaju od drugih šumskih gazdinstava.
- loša infrastruktura i loše održavanje puteva pogotovo u zimskom periodu
- ilegalan rad u eksploataciji kamena
- nedostatak školovanog kadra za obućarstvo i tekstilni sektor
- rad na crno u sektoru prevoza putnika
- iseljavanje stanovništva i veliki uticaj politike

2.5. "Kako komunicirate sa opštinskom upravom"

Na postavljeno pitanje "Kako komunicirate sa opštinskom upravom" 27 ispitanika (55%) je odgovorilo da potrebne informacije dobija elektronskom poštom ili telefonom, 13 ispitanika (27%) je odgovorilo redovnim sastancima u Opštinskoj upravi, 4 ispitanika su odgovorila da informacije dobijaju povremenim sastancima sa načelnikom opštine ili predsjednikom skupštine a 3 ispitanika su odgovorila da informacije dobijaju posjetom njihovom preduzeću od strane zaposlenika opštinske uprave.

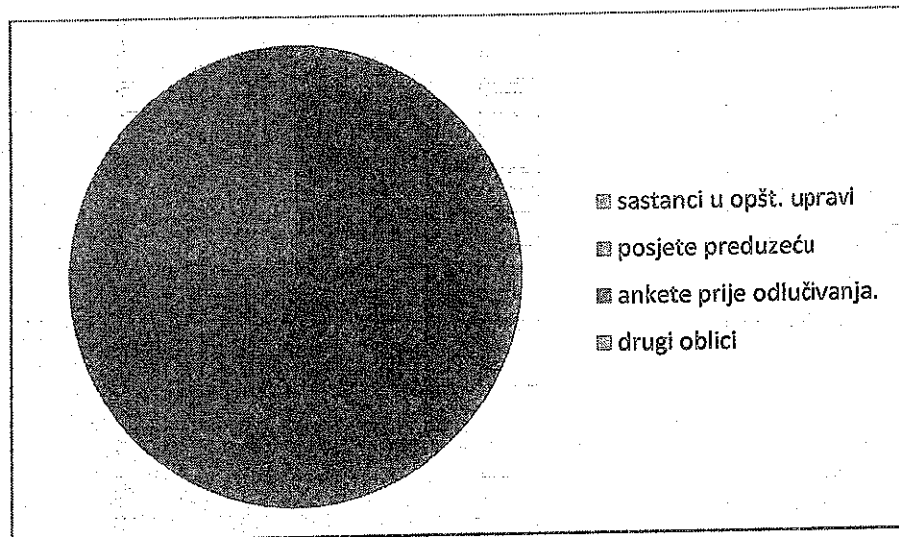
Grafikon 4. kanali komunikacije sa opštinskom upravom

2.6. "Koji oblici komunikacije bi bili poželjni"

Od 49 anketiranih privrednih subjekata, njih 22 ili 45% je izjavilo da bi bilo poželjno da se naprave ankete prije odlučivanja o važnim pitanjima za privredu, 15 ispitanika ili 31% je izjavilo da bi trebalo održavati redovne sastanke sa privrednicima u opštinskoj upravi, a 12 ispitanika je odgovorilo da bi češće trebalo organizovati posjete njihovom preduzeću.

Grafikon 5. Poželjni načini komunikacije sa opštinskom upravom

2.7. "Kakav uticaj na Vaše poslovanje imaju sledeći faktori i procedure"

U tabeli ispod navedeni su odgovori ispitanika na postavljena pitanja o uticaju na njihovo poslovanje određenih ograničavajućih faktora, odgovori su navedeni u brojčanom iznosu i procentualno od anketiranih 49 ispitanika. Zanimljivo je istaći da je 47% anketiranih odgovorilo da takse, naknade i ostali neporeski nameti imaju ograničavajući uticaj na njihovo poslovanje a preko 50% anketiranih je odgovorilo da na njihovo poslovanje nemaju uticaja dobijanje dozvola za obavljanje djelatnosti, dobijanje građevinskih dozvola i procedure vezane za uvoz i izvoz.

Faktori i Procedure	Uticaj	Broj	Učešće u %
PDV	Vrlo ograničavajući	9	18%
	Ograničavajući	15	31%
	Bez uticaja	14	29%
	Pozitivni uticaj	1	2%
Porezi i doprinosi na plate	Vrlo ograničavajući	15	31%
	Ograničavajući	21	43%
	Bez uticaja	7	14%
	Pozitivni uticaj	2	4%
Takse, naknade i ostali obavezni neporeski nameti	Vrlo ograničavajući	12	24%
	Ograničavajući	23	47%
	Bez uticaja	9	18%

	Pozitivni uticaj	2	4%
Inspekcijski nadzor	Vrlo ograničavajući	7	14%
	Ograničavajući	10	20%
	Bez uticaja	20	41%
	Pozitivni uticaj	7	14%
Dobijanje dozvola za obavljanje djelatnosti	Vrlo ograničavajući	2	4%
	Ograničavajući	4	8%
	Bez uticaja	25	51%
	Pozitivni uticaj	13	27%
Dobijanje građevinskih dozvola i ostalih povezanih dozvola	Vrlo ograničavajući	3	6%
	Ograničavajući	6	12%
	Bez uticaja	25	51%
	Pozitivni uticaj	10	20%
Vrijeme i troškovi vezani za sudske procedure	Vrlo ograničavajući	9	18%
	Ograničavajući	12	24%
	Bez uticaja	20	41%
	Pozitivni uticaj	3	6%
Procedure vezane za uvoz i izvoz	Vrlo ograničavajući	4	8%
	Ograničavajući	6	12%
	Bez uticaja	26	53%
	Pozitivni uticaj	8	16%
Politička stabilnost	Vrlo ograničavajući	7	14%
	Ograničavajući	8	16%
	Bez uticaja	23	47%
	Pozitivni uticaj	6	12%
Administrativne procedure na lokalnom nivou	Vrlo ograničavajući	3	6%
	Ograničavajući	9	18%
	Bez uticaja	26	53%
	Pozitivni uticaj	6	12%
Administrativne procedure višim novoima	Vrlo ograničavajući	7	14%
	Ograničavajući	13	27%
	Bez uticaja	18	37%
	Pozitivni uticaj	4	8%
Nelikvidnost	Vrlo ograničavajući	8	16%
	Ograničavajući	12	24%
	Bez uticaja	22	45%
	Pozitivni uticaj	1	2%
Krediti i kamate	Vrlo ograničavajući	10	20%
	Ograničavajući	11	22%
	Bez uticaja	20	41%
	Pozitivni uticaj	2	4%

2.8. "Da li ste koristili neke vrste podsticaja u privredi"

Podsticaje u privredi je koristilo 10 privrednika ili 20% od ukupno 49 anketiranih ispitanika, a u pitanju su manji pojedinačni iznosi odobreni uglavnom od strane ministarstava ili podsticaji za zapošljavanje odobreni od zavoda za zapošljavanje. Generalno mišljenje privrednika je da bi se trebao povećati obim podsticaja u svim privrednim djelatnostima.

2.9. "Imate li prijedlog za unapređenje rada organa Opštine Kotor Varoš"

Na postavljeno pitanje odgovore je dalo 14 ispitanika (28%) a prijedlozi su bili da se povećaju podsticaji u privredi, da se više posjećuju privrednici kako bi opštinski organi bili upoznati sa problemima u privredi, da se stipendiraju deficitarna zanimanja i prekvalifikacija radnika, da se zaposli inspektor rada, da se ojača uloga privrednog savjeta i njegova operativnost i da se poboljša rad opštinskih inspeksijskih organa na koji se žali veliki broj privrednika.

2.10. "Koje bi aktivnosti trebala učiniti opština Kotor Varoš na unapređenju privrednog ambijenta"

Na postavljeno pitanje odgovore je dalo 18 ispitanika (37%) a preporuke su se odnosile na bolju saradnju sa privredom, kontrolu rada na crno, povećati subvencije i podsticaje, uvesti međusobnu koordinaciju rada i bolju povezanost privrednika na području opštine, uticati na poboljšanje snabdijevanja električnom energijom, ukinuti komunalne naknade za početnike, uticati na upisnu politiku u srednjim školama da se školuju deficitarni kadrovi, unaprijediti infrastrukturu, puteve, trotoare, pronaći prostor za novu industrijsku zonu, zaštititi domaće privrednike i lokalne trgovce.

2.11. "Kako ocjenjujete kvalitet sledećih javnih usluga"

U tabeli ispod su navedeni odgovori privrednika na postavljeno pitanje o kvalitetu javnih usluga:

Pitanje	Odgovor	Broj	%
Ponuda lokacija i zgrada za poslovanje	loše	7	14%
	zadovoljavajuće	28	57%
	odlično	12	24%
Podrška malim i srednjim preduzećima	loše	20	41%
	zadovoljavajuće	25	51%
	odlično	3	6%
Javni transport	loše	10	20%
	zadovoljavajuće	25	51%
	odlično	12	24%
Održavanje puteva	loše	15	31%
	zadovoljavajuće	26	53%
	odlično	8	16%
Razvoj infrastrukture	loše	14	29%

	zadovoljavajuće	24	49%
	odlično	14	29%
Javna bezbjednost	loše	3	6%
	zadovoljavajuće	25	51%
	odlično	20	41%
Izdavanje građevinskih dozvola	loše	1	2%
	zadovoljavajuće	31	63%
	odlično	16	33%
Izdavanje dozvola za privredne djelatnosti	loše	1	2%
	zadovoljavajuće	24	49%
	odlično	22	45%
Oдноšenje otpada	loše	5	10%
	zadovoljavajuće	27	55%
	odlično	17	35%

2.12. "Da li ste zadovoljni radom Privredne komore Republike Srpske"

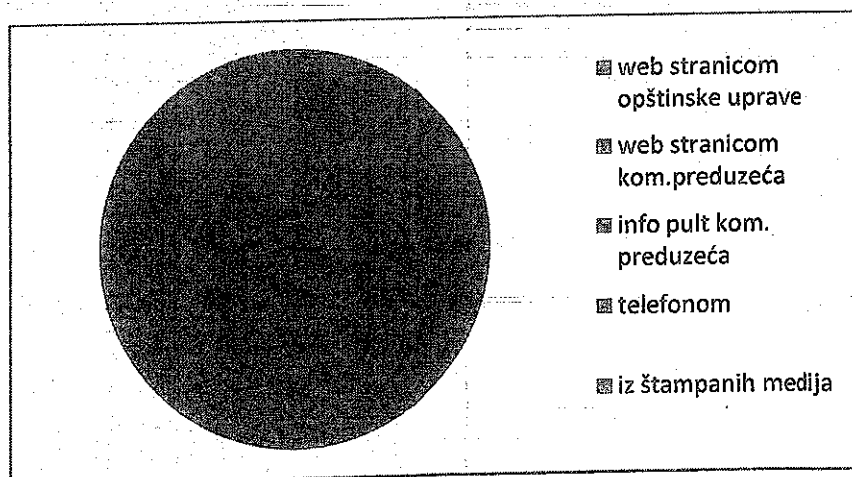
Radom privredne komore je zadovoljno 26 anketiranih privrednika (53%), 18 privrednika nije zadovoljno radom (36%), dok 5 ispitanika nije odgovorilo na postavljeno pitanje.

3. Kvalitet komunalnih usluga

3.1. "O uslugama i cijenama komunalnih usluga najčešće se informišem"

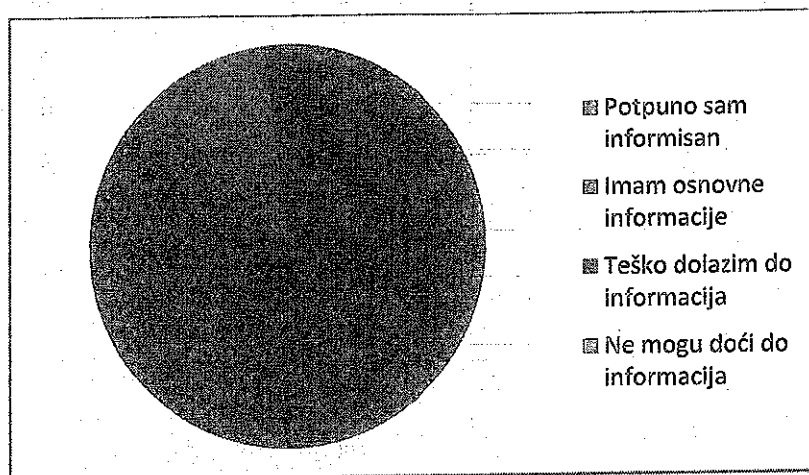
27 privrednika (55%) je izjavilo da se o uslugama i cijenama komunalnih usluga informiše putem telefona, 8 ili 16% ih je izjavilo da se informišu putem info pulta komunalnog preduzeća, dok je manji procenat ispitanika izjavio da se informišu putem Web stranice opštinske uprave, Web stranice komunalnog preduzeća ili iz štampanih medija.

Grafikon 6. Način informisanja o uslugama i cijenama komunalnog preduzeća

3.2. "Kako ocjenjujete dostupnost informacija o komunalnim uslugama"

Rezultati ispitivanja privrednih subjekata po pitanju dostupnosti informacija o komunalnim uslugama su pokazali da 80% ispitanika ima osnovne informacije a po 10% ispitanika je odgovorilo da su potpuno informisani odnosno da teško dolaze do informacija.

3.3. "Kako ocjenjujete zadovoljstvo komunalnim uslugama"

U navedenoj tabeli su pitanja i odgovori vezani za zadovoljstvo komunalnim uslugama. Iz navedene analize možemo zaključiti da je većina privrednika zadovoljna kvalitetom komunalnih usluga na području opštine Kotor Varoš.

Pitanje	Odgovor	Broj	Procenat
Koliko ste zadovoljni odvozom otpada na području opštine Kotor Varoš?	1-Jako sam nezadovoljan	3	6%
	2-Nezadovoljan sam	1	2%
	3-Ni zadovoljan ni nezadovoljan	17	35%
	4-Zadovoljan sam	18	37%
	5-potpuno sam zadovoljan	10	20%
Koliko ste zadovoljni održavanjem javnih i zelenih površina opštine Kotor Varoš?	1-Jako sam nezadovoljan	4	8%
	2-Nezadovoljan sam	6	12%
	3-Ni zadovoljan ni nezadovoljan	18	37%
	4-Zadovoljan sam	16	33%
	5-potpuno sam zadovoljan	5	10%
Koliko ste zadovoljni brojem parking mjesta na području opštine Kotor Varoš?	1-Jako sam nezadovoljan	8	16%
	2-Nezadovoljan sam	8	16%
	3-Ni zadovoljan ni nezadovoljan	13	27%
	4-Zadovoljan sam	12	24%
	5-potpuno sam zadovoljan	8	16%
Koliko ste zadovoljni održavanjem sistema	1-Jako sam nezadovoljan	5	10%

javne rasvjete?	2-Nezadovoljan sam	4	8%
	3-Ni zadovoljan ni nezadovoljan	17	35%
	4-Zadovoljan sam	15	31%
	5-potpuno sam zadovoljan	8	16%
Koliko ste zadovoljni održavanjem sistema javne kanalizacije?	1-Jako sam nezadovoljan	4	8%
	2-Nezadovoljan sam	4	8%
	3-Ni zadovoljan ni nezadovoljan	18	37%
	4-Zadovoljan sam	13	27%
	5-potpuno sam zadovoljan	10	20%
Koliko ste zadovoljni sistemom vodosnabdijevanja?	1-Jako sam nezadovoljan	4	8%
	2-Nezadovoljan sam	3	6%
	3-Ni zadovoljan ni nezadovoljan	8	16%
	4-Zadovoljan sam	18	37%
	5-potpuno sam zadovoljan	16	33%
Koliko ste zadovoljni brzinom rješavanja vaših zahtjeva i reklamacija vezanih za komunalne usluge u opštinskoj upravi opštine Kotor Varoš?	1-Jako sam nezadovoljan	1	2%
	2-Nezadovoljan sam	1	2%
	3-Ni zadovoljan ni nezadovoljan	14	29%
	4-Zadovoljan sam	19	39%
	5-potpuno sam zadovoljan	13	27%
Koliko ste zadovoljni brzinom rješavanja vaših zahtjeva i reklamacija vezanih za komunalne usluge u KP Bobas Kotor Varoš?	1-Jako sam nezadovoljan	2	4%
	2-Nezadovoljan sam	2	4%
	3-Ni zadovoljan ni nezadovoljan	10	20%
	4-Zadovoljan sam	18	37%
	5-potpuno sam zadovoljan	16	33%

4. Potreba za radnom snagom

4.1 "Da li je bilo promjena u broju zaposlenih u poslednjih godinu dana?"

Na pitanje o promjenama u broju zaposlenih radnika 22 privrednika su odgovorila da nije bilo promjena dok su 24 privrednika odgovorila da je bilo promjena u broju zaposlenih. Analizom dostavljenih podataka možemo zaključiti da je kod većine privrednika bilo zapošljavanja novih radnika, nije bilo otpuštanja radnika a manji broj radnika su samovoljno napustili posao ili penzionisani.

Novozaposleni	262
Otpušteni	0
Samovoljno otišli	66
Penzionisani	13

4.2 "Podaci o stručnim znanjima i vještinama Vaših zaposlenih?"

47% anketiranih privrednika je odgovorila da u njihovom preduzeću nije predviđena dodatna obuka prilikom zapošljavanja novih radnika dok je 48% odgovorilo da je predviđena dodatna obuka a odnosi se na specifičnosti radnog mjesta. 44% anketiranih je odgovorilo da su imali problema prilikom pronalaska radnika, 48% je odgovorilo da nisu imali problema prilikom pronalaska radnika a ostali nisu odgovorili na ovo pitanje.

4.3. Plan zapošljavanja

55% anketiranih privrednika je izjavilo da planira zaposliti dodatne radnike a 39% je izjavilo da ne planira zaposliti nove radnike. 39 anketiranih privrednika ili 80% je odgovorilo da nemaju učenike na praktičnoj nastavi zato što nije bilo zainteresovanih i zato što u srednjoj školi nema profila trgovaca, konobara, drvoprerađivača, kožarskih i tekstilnih radnika za kojima je najveća potražnja na tržištu radne snage. Privrednici iz metalnog sektora također imaju problema prilikom pronalaska radnika jer učenici imaju veoma loše organizovanu praktičnu nastavu ili nemaju nikakvog praktičnog iskustva nakon završene srednje škole.

Pitanje	Odg.	Broj	Procenat
Da li trenutno imate učenika na praktičnoj nastavi?	da	8	16,33%
	ne	39	79,59%
Da li ste spremni primiti učenike na praktičnu nastavu?	da	26	53,06%
	ne	19	38,78%
Da li su vam potrebni dodatni kapaciteti za prijem učenika na praktičnu nastavu?	da	6	12,24%
	ne	39	79,59%
Da li ste imali priliku učestvovati u kreiranju upisne politike u srednjim školama?	da	7	14,29%
	ne	39	79,59%
Da li ste spremni da učestvujete u kreiranju upisne politike u srednjim školama?	da	21	42,86%
	ne	25	51,02%
Imate li informaciju o mogućnosti obrazovanja odraslih za profile potrebne Vašem preduzeću?	da	7	14,29%
	ne	39	79,59%
Da li je zaposlenima u vašem preduzeću potrebno dodatno obrazovanje ili verifikacija znanja stečenog na radnom mjestu?	da	15	30,61%
	ne	31	63,27%
Da li ste imali iskustva sa obukom odraslih na radnom mjestu unutar preduzeća?	da	18	36,73%
	ne	27	55,10%
Da li ste spremni učestvovati u procesu obrazovanja odraslih kroz učešće u izmjeni i pripremi nastavnog plana?	da	19	38,78%
	ne	27	55,10%
Da li ste spremni učestvovati u procesu obrazovanja odraslih kroz obezbjeđivanje praktične obuke na radnom mjestu u Vašem preduzeću?	da	18	36,73%
	ne	28	57,14%

5. Zaključak

Na osnovu analize podataka dobijenih anketiranjem 49 privrednih subjekata koji posluju na području opštine Kotor Varoš možemo izdvojiti nekoliko prijedloga za poboljšanje privrednog ambijenta na lokalnom nivou:

-jačanje saradnje između opštinske uprave i lokalnih privrednika kao i bolja međusobna povezanost i koordinacija lokalnih privrednika

-smanjenje naknada i taksa, prvenstveno za početnike

-smanjenje rada na crno u svim djelatnostima kvalitetnijim radom opštinske inspekcije

-veća uključenost opštine u kreiranju upisne politike u srednjim školama i kroz stipendiranje deficitarnih zanimanja u srednjim školama

Što se tiče uslova poslovanja anketirani privrednici su ocijenili Kotor Varoš kao dobro mjesto za poslovanje. Anketirani privrednici su izrazili nezadovoljstvo kada je u pitanju kvalitet komunalnih usluga koje se odnose na snabdijevanje vodom i električnom energijom u seoskim područjima. Analiza je pokazala kako tržište radne snage trenutno nema problema sa nedostatkom kvalifikovanih radnika ali postoji zabrinutost zbog migracija radno sposobnog stanovništva i neusklađene upisne politike u srednjim školama sa potrebama tržišta da će se u budućnosti pojaviti deficit kvalifikovane redne snage. Prema procjenama ispitanih privrednika najtraženija su srednjoškolska zanimanja u oblasti prerade kože i tekstila, drvnoj i metalnoj industriji i prema tome treba kreirati upisnu politiku u srednjim školama. Anketirani privrednici su istakli kako treba nastaviti sa praksom posjeta predstavnika lokalne uprave privrednim subjektima i konsultovati se sa njima prije donošenja važnih odluka koje se odnose na buduće poslovanje privrednih subjekata.

Број: 06/1-063-3/21

Истраживање (анкету) спровели:

Бранислав Стојановић

Милијана Гавранић

Владимир Драгољевић

Дајана Брљић

Анализу истраживања припремио:

Славен Момић

